

โปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
DEVELOPMENT OF A PROGRAM FOR PROACTIVE CLASSROOM MANAGEMENT
IN BASIC EDUCATION SCHOOLS

ภัทรพร อรัญมาลา¹

วิโรจน์ สารรัตน์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบด้วยโครงการและสาระสำคัญของโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework) และ 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการทดลองในภาคสนามและถอดบทเรียนหลังการทดลองให้ทราบถึงข้อบกพร่องเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ด้วยระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนาประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมจากการทดลองในภาคสนามด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น แบบหนึ่งกลุ่มที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองกลุ่มเป้าหมาย คือครูผู้สอน 10 คน มีนักเรียนที่เกี่ยวข้อง 291 คน ในโรงเรียนชุมชนบ้านวังเพิ่มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 และถอดบทเรียนหลังการทดลองให้ทราบถึงข้อบกพร่องเพื่อเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วยผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมประกอบด้วย 2 โครงการ คือโครงการพัฒนาความรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายมีคู่มือประกอบ 2 เล่ม และโครงการนำความรู้สู่การปฏิบัติมีคู่มือประกอบ 1 เล่ม

ผลจากการทดลองในภาคสนามเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย คือ คะแนนจากการประเมินการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟของครูผู้สอน และคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีข้อเสนอแนะจากการถอดบทเรียนเพื่อให้การนำโปรแกรมไปใช้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น คือ ครูผู้สอนควรวางแผนบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างเป็นขั้นตอน ควรเตรียมเทคนิคการสอนและการประเมินผลที่หลากหลาย ควรจัดรูปแบบชั้นเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา ควรสังเกตและกระตุ้นพฤติกรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม, การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟ, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop a program for Proactive classroom management in basic education schools and 2) To evaluate the effectiveness of a program by Field tryout and Lesson distilled. This research was a Research and Development which carried out the pre-experimental research; one group pretest - posttest design with 10 target teachers and 291 related students at Chumchonbanwangpherm School, Primary Education Service Area Office 5.

The result showed that 1) Proactive classroom management in basic education schools development program consisted of 2 learning manuals for knowledge enhancement project and 1 work manual for practicing project. 2) The level of pre-test mean of proactive classroom management of target teachers was higher than post-test's with statistically significant at the 0.05 level and 3) The level of pre-test mean of students' behaviors toward proactive classroom management was higher than post-test's with statistically significant at the 0.05 level as well. Additionally, the lesson distilled revealed that teachers should have operated proper plans for class along proactive classroom management procedure. Teachers should prepare a variety of teaching techniques with formulate class to fit subject's content and duration. Students will be continually stimulated and observed by teacher and also was assessed their knowledge in accordance with the teachers' instructions.

Keyword: Development of a program, Proactive classroom management, Basic education schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศตวรรษที่ 21 ถือได้ว่าเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ทุกภาคส่วนของโลกมีความเชื่อมโยงถึงกัน การศึกษาก็เช่นเดียวกันโดยองค์สหประชาชาติได้ตั้งเป้าหมายหลักที่ 2 ในด้านการศึกษาว่าได้มุ่งหวังให้เด็กได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เช่นเดียวกับประเทศไทยที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการลงทุนทางการศึกษาเพื่อให้เยาวชนไทยมีโอกาสดูแลได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงในทุกระดับ แต่ปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษาของไทยยังทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัญหาหลักของระบบการเรียนการสอนของไทยคือการสอนให้ท่องจำ ไม่เสริมสร้างทักษะในการคิดและวิเคราะห์ ทำให้ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลประเทศไทยต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตขึ้นเป็นแรงงานที่มีศักยภาพ ทั้งนี้ปัจจัยหลักประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพครูซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การขับเคลื่อนให้การปฏิรูปประสบความสำเร็จ (Villegas – Reimers, 2003)

จากผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟ (Proactive Classroom Management) เป็นการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบใหม่สำหรับครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 และเป็นความท้าทายความสามารถของครูยุคใหม่ในการแสดงภาวะผู้นำ (วีณา นนทพันธุ์ธาวาทย์, 2554) ครูผู้สอนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมทั้งด้านบรรยากาศห้องเรียนและรูปแบบวิธีการสอนล่วงหน้าที่มีความซับซ้อนมากขึ้น การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะต้องเผชิญทั้งปฏิกิริยาการตอบสนองของผู้เรียนและสถานการณ์ในชั้นเรียนยุคใหม่ผู้เรียนจะมีการลงมือปฏิบัติงานจนเกิดเป็นประสบการณ์จริงอันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงศักยภาพสูงสุดและมีศักยภาพตามที่ควรเป็นจากลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นประโยชน์ของการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟ ว่าห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพจะมีการพัฒนาผ่านการจัดการห้องเรียนแบบโปรแอกทีฟ (Randolph and Evertson 1995: 17-25) โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในห้องเรียนมากขึ้น (McCaslin and Good 1992: 4-17) เน้นการเรียนการสอนในวิธีการปฏิบัติตนและการสนับสนุนสำหรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์และการแก้ไขของปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการประพฤติมิชอบ (Kaufman, 2009) นักเรียนทุกคนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในห้องเรียนที่มีประสิทธิผล ถึงแม้จะมีจุดแข็งจุดอ่อนและความแตกต่างของบุคคลแตกต่างกันออกไป (Hansen and Childs 1998: 4-17) กล่าวได้ว่าการบริหารชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเกิดขึ้นในห้องเรียน (Kottler, 2002) เพิ่มขีดความสามารถอันเป็นการให้ความรู้สึกของความเชื่อมั่น ศักยภาพ และความนับถือตนเองแก่ผู้เรียนเพื่อตอบสนองความท้าทายของชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณค่ามีความสำคัญและสามารถสร้างความแตกต่างในโลกได้ (Denti, 2012)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับการศึกษาในสังคมศตวรรษที่ 21 และเพื่อเผชิญหน้ากับสภาพปัญหาการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยในปัจจุบันซึ่งการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟสามารถช่วยจัดการปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนั้นด้วยรูปแบบการจัดการพฤติกรรมและการเรียนของผู้เรียน การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนจะทำให้เกิดผลทางวิชาการเพิ่มมากขึ้นและมีพฤติกรรมในเชิงบวก (Babkie 2002: 184-187) ครูผู้สอนจะสามารถสังเกตและหาข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนซึ่งจะเชื่อมโยงกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น รวมถึงการบูรณาการการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอนในห้องเรียน (Kern and Clemens 2007: 65-75) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ได้โปรแกรมที่มีประสิทธิผลมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนให้เกิดความรู้ทักษะและความสามารถตามสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเมื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงก่อให้เกิดประสิทธิผลในภาระงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมที่พีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประกอบด้วยโครงการและสาระสำคัญของโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ (Logical Framework)
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมที่พีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการทดลองในภาคสนามและถอดบทเรียนหลังการทดลองให้ทราบถึงข้อบกพร่องเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. คะแนนจากผลการประเมินการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมที่พีของครูผู้สอนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. คะแนนจากผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมที่พี หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการทดลองของการวิจัยและพัฒนาโปรแกรม ได้แก่ ครูสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนชุมชนบ้านวังเพิ่ม จำนวน 10 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนชุมชนบ้านวังเพิ่ม ที่เกี่ยวข้องกับการทดลองนี้ด้วยจำนวน 291
2. ระยะเวลาในการทดลองโปรแกรมในภาคสนาม คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559
3. ขอบเขตเนื้อหาในการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ 1) หลักการและแนวคิดค่านิยมใหม่ของการพัฒนาวิชาชีพ 2) รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา และ 3) รูปแบบการประเมินประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการออกแบบโปรแกรมด้วย ดังแสดงเป็นกรอบแนวคิดเชิงกระบวนการและเนื้อหาของโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมที่พีในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดเชิงกระบวนการและเนื้อหาของโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ตามทัศนะของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2558) 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบกรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ราย
2. การจัดทำคู่มือประกอบโปรแกรมโดยการประยุกต์ใช้ตารางเหตุผลสัมพันธ์
3. การตรวจสอบคุณภาพคู่มือประกอบโปรแกรมและการปรับปรุงแก้ไขโดยการอภิปรายกลุ่ม 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การตรวจสอบเบื้องต้นและปรับปรุงแก้ไขกับกลุ่มผู้ร่วมอภิปรายจำนวน 5 คน และระยะที่ 2 การตรวจสอบครั้งสำคัญและปรับปรุงแก้ไขกับกลุ่มผู้ร่วมอภิปรายจำนวน 10 คน
4. การสร้างเครื่องมือเพื่อการทดลองโปรแกรมในภาคสนาม 5 ประเภทดังนี้ชุดที่ 1 แบบประเมิน ปฏิบัติการตอบสนองต่อโครงการที่ 1 ชุดที่ 2 แบบประเมินความรู้การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของครูผู้สอนชุดที่ 3 แบบประเมินปฏิบัติการตอบสนองต่อโครงการที่ 2 ชุดที่ 4 แบบประเมินความมีประสิทธิภาพของโปรแกรมการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองโปรแกรมก่อนและหลังการทดลอง 2 แบบ คือ แบบประเมินการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของครูผู้สอนและแบบประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนที่เป็นผลจากการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ชุดที่ 5 แบบถอดบทเรียนโปรแกรมการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์
5. การทดลองโปรแกรมในภาคสนามโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs) มีกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest-posttest design)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีดังนี้

1. ในขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาขั้นตอนที่ 1-3 ได้โครงการประกอบโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ 2 โครงการคือ 1) โครงการพัฒนาความรู้เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) โครงการปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์สู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงคู่มือประกอบโปรแกรมที่เป็นชุดการเรียนรู้มีทั้งหมด 3 ชุด ดังนี้ ชุดการเรียนรู้เล่มที่ 1 คือ การเตรียมความพร้อมในการการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์การเรียนรู้เล่มที่ 2 คือ แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การจัดรูปแบบห้องเรียน 2) การตั้งค่าความคาดหวัง การตั้งกฎและการกำหนดขั้นตอนการเรียน 3) การชี้แจงกฎระเบียบ 4) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู 5) กลยุทธ์การสอนอย่างหลากหลายและ 6) การประเมินและตรวจสอบพฤติกรรมชุดการเรียนรู้และชุดการเรียนรู้เล่มที่ 3 คือ คู่มือเชิงปฏิบัติการการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ความมีประสิทธิภาพของโปรแกรมและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขจากผลการถอดบทเรียนจากการดำเนินงานวิจัยตามขั้นตอนที่ 4-5 มีผลการวิจัยดังนี้

1. โปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการทดลองในภาคสนามมีประสิทธิภาพตามสมมติฐานที่กำหนดไว้สามารถนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่องหรือในการนำไปเผยแพร่โดยผลการวิจัย พบว่า คะแนนจากผลการประเมินการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของผู้สอน และคะแนนจากผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. โปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นและผ่านการทดลอง มีข้อเสนอแนะจากการถอดบทเรียนเพื่อให้การนำโปรแกรมไปใช้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือ ครูผู้สอนควรวางแผนบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างเป็นขั้นตอน ควรเตรียมเทคนิคการสอนและการประเมินผลที่หลากหลาย ควรจัดรูปแบบชั้นเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา ควรสังเกตและกระตุ้นพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยขอนำผลการวิจัยในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญมาอภิปรายผล 2 ประเด็น คือ ความมีประสิทธิภาพของโปรแกรม และข้อเสนอแนะจากการถอดบทเรียน ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและผ่านการทดลองในภาคสนามแล้วมีประสิทธิภาพตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่องหรือนำไปเผยแพร่ใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุผล ดังนี้ 1) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากทัศนะของนักวิชาการที่หลากหลาย เช่น Babkie (2002: 184-187), Denti (2012) และ Geurts (2014) เป็นต้น จึงทำให้การจัดคู่มือประกอบโปรแกรมมีความถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุมในเนื้อหาสาระ ตามทัศนะของวิโรจน์ สารรัตน์ (2558) ที่กล่าวว่า การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการวิจัยและพัฒนา เพราะทำให้ได้กรอบแนวคิดเชิงเนื้อหาและกรอบแนวคิดเชิงกระบวนการเพื่อการวิจัยและพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพ และ 2) โปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 2 โครงการ คือ โครงการพัฒนาความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย และโครงการนำความรู้สู่การปฏิบัตินั้น เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงในแนวคิดจากเดิมที่เชื่อว่า Knowledge = Power เป็น Knowledge + Action = Power ที่วิโรจน์ สารรัตน์ (2558) ให้ทัศนะว่า หากบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ (knowledge) แล้วกระตุ้นให้พวกเขานำความรู้เหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติ (action) ก็จะก่อให้เกิดพลัง (power) ให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น (3) ในการวิจัยนี้ ได้คำนึงถึงคุณภาพของการดำเนินงานวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมทุกขั้นตอนทั้งขั้นตอนการตรวจสอบกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดทำคู่มือประกอบโปรแกรม การตรวจสอบคุณภาพคู่มือและการปรับปรุงแก้ไข

โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียการสร้างเครื่องมือเพื่อการทดลองในภาคสนามและการทดลองโปรแกรมในภาคสนามตั้ง
ทัศนะของ ประจักษ์ ปภีทัศน์ (2559) และ Kerlinger and Lee (2000) ที่ให้ทัศนะสอดคล้องกันว่า การ
ดำเนินการวิจัยที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อผลลัพธ์ของการวิจัยที่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ได้

2. จากผลการถอดบทเรียนร่วมกันของกลุ่มเป้าหมายในการทดลองภายหลังการทดลอง ที่มี
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ครูผู้สอนควรวางแผนบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างเป็นขั้นตอน ควรเตรียมเทคนิคการ
สอนและการประเมินผลที่หลากหลาย ควรจัดรูปแบบชั้นเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา ควรสังเกตและ
กระตุ้นพฤติกรรมผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง นั้นสอดคล้องกับทัศนะของ Eder, Eichelberger, and Friedrich
(2010) ที่ได้กล่าวถึงทั้งในส่วนบทบาทของผู้เรียนและบทบาทของครูว่าครูเป็นผู้กำหนดทิศทางบนความ
ต้องการของผู้เรียน การจัดบทเรียน (lesson) จะต้องดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ใช้
ความต้องการของเขา รวมถึงเป็นผู้ออกแบบบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี โดยออกแบบ
สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาสมรรถนะในด้านนิสัยการนำตนเอง
(self-directed manner) ให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ซึ่งหมายรวมถึงการตั้งกฎพื้นฐานในชั้น
เรียนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนที่สอดคล้องความเห็นของ Romi and Katz (2009: 439) ที่กล่าวว่า
การกำหนดกฎเกณฑ์มากขึ้นจะช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อตนเองและเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากขึ้น ซึ่ง
ครูผู้สอนจะต้องตระหนักถึงประเด็นนี้อย่างแท้จริงเพราะการตั้งค่าความคาดหวังทำให้สามารถแก้ปัญหา
พฤติกรรมในระยะยาวของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้เรียนจะได้รับรู้ความคาดหวังที่ได้กำหนดออกมาร่วมกัน
เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตามอย่างเหมาะสมถือได้ว่าเป็นการสื่อสารร่วมระหว่างครูและผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความ
ตระหนักถึงความสำคัญของตนเอง สอดคล้องกับทัศนะของ Crombie, Pyke, Silverthorn, Jones, and
Piccinin (2003: 51) ที่ได้กล่าวว่า ลักษณะและพฤติกรรมของผู้สอนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน อีกทั้ง
สอดคล้องกับทัศนะของ Eder and Others (2010) ที่ได้เสนอความเห็นไว้ว่าครูมีการเรียนรู้ด้วยการควบคุม
ตนเองอย่างกระตือรือร้น จัดการเรียนการสอนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้อย่างกระตือรือร้น
ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความซับซ้อน สะท้อนและไตร่ตรองการเรียนรู้ของตนเอง วางแผนการเรียนรู้ด้วย
ความรับผิดชอบ และสามารถที่จะอธิบายการเรียนรู้ของตนเองได้ซึ่งจากการปฏิบัติจัดการชั้นเรียนทำให้เห็นว่า
บุคลิกภาพของครูจะส่งผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมากครูต้องทำหน้าที่ไม่เพียงในแง่การ
สอนเนื้อหาวิชาเท่านั้นแต่ยังต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ปรับให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกยกย่องชมเชยรวมถึงการ
ดูแลนักเรียนด้วยความใส่ใจต่อนักเรียน ดังแนวคิดการสร้างชุมชนของโรงเรียน (conductive school
community) ตามความเห็นของ Eder and Others (2010) ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและ
ผู้ปกครอง ประสานความร่วมมือ โดยให้ความเคารพกันและกันด้วยการสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกที่
ไว้วางใจกัน สอดคล้องกับทัศนะของ Helterbran (2008: 125) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ
ผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความไว้วางใจ มีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น อันทำให้การบริหารจัดการชั้นเรียน
เกิดประสิทธิผลและชัดเจนขึ้นและตามทัศนะของ Eder and Others (2010) ที่แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ครู
ควรใช้การประเมินการปฏิบัติเพื่อกระตุ้นนิสัยด้วยการให้โอกาสนักเรียนในการแสดงศักยภาพหรือ

ความสามารถที่ได้รับการพัฒนา รวมทั้งการให้ผลป้อนกลับในลักษณะที่เป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีเครื่องมือสำหรับประเมินตนเองศักยภาพและความสามารถของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า โปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพผลตามสมมติฐานที่กำหนดไว้แสดงให้เห็นว่า การนำไปใช้หรือการเผยแพร่จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่ครบถ้วนของโปรแกรมนี้อันประกอบด้วยโครงการพัฒนาความรู้มีชุดการเรียนรู้ 2 เล่มคือการเตรียมความพร้อมในการการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟ และการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟ 6 ขั้นตอน และโครงการปฏิบัติการมีชุดการเรียนรู้ 1 เล่มเป็นคู่มือเชิงปฏิบัติการรวมทั้งมีแบบประเมินปฏิภิกิริยา แบบประเมินความรู้และแบบประเมินการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูผู้สอนและแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

2. การวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับโครงการ 2 โครงการคือโครงการพัฒนาความรู้เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและโครงการปฏิบัติการเรียนรู้การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟซึ่งเป็นไปตามแนวคิดใหม่คือ Knowledge and Action is Power ดังนั้นการนำโปรแกรมนี้ออกไปเผยแพร่เพื่อใช้ในสถานศึกษาอื่น จะต้องเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟก่อนรวมถึงจะต้องเน้นให้มีการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจึงจะทำให้บรรลุผลที่ดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้

1. ในการนำรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้จะต้องมีการปรับปรุงหรือประยุกต์ หรือศึกษาเพิ่มเติมในรูปแบบให้เหมาะสมกับแต่ละชั้นเรียนตามบริบทของโรงเรียนและความสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ครูที่จะเข้าร่วมโปรแกรมต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอีกทั้งยังต้องสามารถจัดสรรเวลาในการเข้าร่วมพัฒนาตามโปรแกรมให้สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาแต่ละรูปแบบ เนื่องจากการพัฒนาตามโปรแกรมจะมีลักษณะต่อเนื่องและเป็นระบบ

3. ในการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรนำรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพที่หลากหลายมาผสมผสานและบูรณาการในการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟ อาทิ การจัดทำเอกสารคู่มือประกอบการพัฒนาการศึกษาด้วยตนเอง การฝึกอบรมเข้มการศึกษาเป็นกลุ่มการให้มีส่วนร่วมในการสังเกตและประเมินเป็นต้นทั้งนี้ไม่ควรใช้เพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมาใช้ในการพัฒนา

3. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรขยายผลการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา โดยการใช้โปรแกรมที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นนวัตกรรมในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนตามโปรแกรม

2. ควรนำเอารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบโปรแอกทีฟไปใช้ร่วมกับวิธีการวิจัยแบบอื่นๆ ในหัวข้อที่เกี่ยวกับการศึกษาศตวรรษที่ 21 ได้ อาทิการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) การเรียนรู้ที่ยึดการสืบเสาะหาความรู้เป็นฐาน (Inquiry-based Learning) เป็นต้นเพื่อการแก้ไขปัญหาจุดอ่อนต่างๆ ของการศึกษาไทยที่เน้นรูปแบบการเรียนการสอนแบบตั้งรับ (reactive) รวมถึงการเรียนการสอนที่ผู้เรียนไม่สามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้

เอกสารอ้างอิง

- ประจักษ์ ปฏิทัศน์. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย. เอกสารประกอบการฝึกอบรม สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ ; 27 เมษายน 2559; มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การวิจัยและพัฒนา. การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: แนวคิด แนวปฏิบัติและกรณีศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. หจก. ทิพย์วิสุทธิ์. กรุงเทพฯ. 2558.
- วีณา นนทพันธ์. การบริหารงานวิจัยในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แพลนพรีนซ์ติ้ง. 2554.
- Babkie, A. "20 ways to select, write, and use metacognitive strategies in the classroom," *Intervention in School and Clinic*, Vol. 41, No. 3; 2002. pp. 184–187.
- Crombie, G., Pyke, S. W., Silverthorn, N., Jones, A., & Piccinin, S. "Students' perceptions of their classroom participation and instructor as a function of gender and context," *The Journal of Higher Education*. 2003. pp. 51.
- Denti, L. G. *Proactive classroom management K-8: A practical guide to empowering students and teachers*. New York: Corwin. 2012.
- Eder, F, Eichelberger, H., & Friedrich, M. X. *Child-centered education* (online) 2010 cited 9 November 2016). Available from: <http://www.koeck-stiftung.at/downloads/paedagogik/child-centered%20education.pdf>
- Geurts, J. (2014). *Positive behavioral supports for students with ASD module 8 lesson* (online) 2014 (cited 9 July 2015). Available from: <http://slideplayer.com/slide/1700375/>
- Hansen, J. M, & Childs, J. "Creating a school where people like to be," *Educational Leadership*. 1998. pp. 14-17.

- Helterbran, V. "The ideal professor: Student perceptions of effective instructor practices, attitudes, and skills," **Education**. 2008. pp. 125.
- Kaufman, J. (2009). **Emotional/ behavioral disorders** (online) 2009 (cited 9 November 2016). Available from: <http://www.education.com/reference/article/emotionalbehavioral-disorders/>
- Kerlinger, F.N., and Lee, H.B. **Foundations of Behavioral Research**. 4th edition. U.S.A.: Thomson Learning, Inc. 2002.
- Kern, L., & Clemens, N. H. **Antecedent strategies to promote appropriate classroom behavior**. *Psychology in the Schools*. 2007. pp. 65–75.
- Kottler, J.A. **Bad therapy: Master therapists share their worst failures**. New York: Brunner/Routledge. 2002.
- McCaslin, M., & Good, T. L. "Compliant cognition: The misalliance of management and instructional goals in current school reform," **Educational Researcher**. 1992. pp. 4–17.
- Randolph, C. H., & Evertson, C. M. "Managing for learning: Rules, roles, and relationships in a writing class,". **Journal of Classroom Interaction** 1995. pp. 17–25.
- Romi, S., Lewis, R., & Katz, Y. **Student responsibility and classroom discipline in Australia, China, and Israel**. 2009. pp. 439.
- Villegas – Reimers, E. (2003). **Teacher professional development: an international review of literature**. Paris: International Institute for Educational Planning (online) 2010 (cited 9 November 2016). Available from: http://www.cndwebzine.hcp.ma/cnd_sii/IMG/pdf/HTTP__~4.PDF (16.7.2010).